

En ny lag om personnamn

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till en ny lag om personnamn. Förslagen syftar till att stärka enskildas möjligheter att själva välja sitt namn och till att göra lagstiftningen mer tillgänglig för den enskilde. Det innebär bl.a. att de automatiska förvärven av efternamn genom födelsen och adoption avskaffas, att alla efternamn ska förvärfvas genom ansökan och att det ska finnas många möjliga efternamn att förvärva. Bland annat ska de vanligaste efternamnen i Sverige bli fria att förvärva för alla. Det ska också bli möjligt att förvärva ett dubbelt efternamn, det ska bli enklare att byta namn och hindren mot att byta namn flera gånger ska tas bort. För att förenkla hanteringen av namnärenden föreslår regeringen att Skatteverket blir ensam namnmyndighet. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2017.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I betänkandet finns två reservationer (M, SD, C, L, KD).

Behandlade förslag

Proposition 2015/16:180 En ny lag om personnamn.

Sju yrkanden i följdmotioner.

Tre yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2015/16.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

Utskottets överväganden5

 En ny lag om personnamn5

 Bakgrund.....5

 Propositionen5

 Motionerna8

 Utskottets ställningstagande.....8

Ytterligare ändringar i lagstiftningen.....9

 Motionerna9

 Utskottets ställningstagande.....10

Reservationer11

 1. Ytterligare ändringar i lagstiftningen, punkt 2 (M, C, L, KD).....11

 2. Ytterligare ändringar i lagstiftningen, punkt 2 (SD).....12

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag14

 Propositionen14

 Följdmotionerna14

 Motioner från allmänna motionstiden 2015/1615

Bilaga 2

Regeringens lagförslag16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. En ny lag om personnamn

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om personnamn,
2. lag om ändring i lagen (1966:742) om hotell- och pensionströrelse,
3. lag om ändring i firmalagen (1974:156),
4. lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481),
5. lag om ändring i varumärkeslagen (2010:1877).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:180 punkterna 1–5 och avslår motionerna

2015/16:713 av Tina Ghasemi (M),

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 29 och

2015/16:1950 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, FP, C).

2. Ytterligare ändringar i lagstiftningen

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:32 av Robert Hannah m.fl. (L, KD, M, C) yrkandena 1 och 2,

2016/17:39 av Mikael Eskilandersson och Roger Hedlund (båda SD) yrkandena 1–5.

Reservation 1 (M, C, L, KD)

Reservation 2 (SD)

Stockholm den 27 oktober 2016

På civilutskottets vägnar

Tuve Skånberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tuve Skånberg (KD), Johan Löfstrand (S), Ewa Thalén Finné (M), Hillevi Larsson (S), Jessika Roswall (M), Lars Eriksson (S), Roger Hedlund (SD), Carl-Oskar Bohlin (M), Eva Sonidsson (S), Ola Johansson (C), Emma Hult (MP), Thomas Finnborg (M), Leif Nysmed (S), Mikael Eskilandersson (SD), Robert Hannah (L), Johanna Haraldsson (S) och Lotta Johnsson Fornarve (V).

Redogörelse för ärendet

Regeringen beslutade den 21 december 2009 att ge en parlamentarisk kommitté i uppdrag att göra en översyn av namnlagen (1982:670). Kommittén, som antog namnet Namnlagskommittén, överlämnade i maj 2013 betänkandet En ny lag om personnamn (SOU 2013:35). Betänkandet har remissbehandlats.

Lagrådet har yttrat sig över lagförslaget.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1 och lagförslaget i bilaga 2.

I betänkandet behandlar utskottet två motioner som har väckts med anledning av propositionen och tre motioner från allmänna motionstiden 2015/16. Motionsförslagen finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

En ny lag om personnamn

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår motionsyrkandena.

Bakgrund

Personnamn är en viktig och naturlig del av vårt samhälle. Ett namn är något som ger individen en identitet och en möjlighet att visa samhörighet med en viss familj och släkt. Genom namn kommunicerar vi med varandra och skapar relationer. Personnamn bidrar även till att skapa vår gemensamma identitet. Lagreglering av personnamn, i första hand en fysisk persons efternamn och förnamn, är en relativt modern företeelse i Sverige. I slutet av 1800-talet fanns det endast ett fåtal regler, som gällde adel, sjömän och militärer. I övrigt kunde i princip namn fritt tas och bytas. Sverige fick en samlad namnreglering först i och med 1963 års namnlag. Den ersattes den 1 januari 1983 av den nuvarande namnlagen.

Regleringen av personnamn präglas av en avvägning mellan offentligrättsliga och privaträttsliga hänsyn. Samhället har ett intresse av namnstabilitet och av att bevara namnskicket. I det ligger att genom namn göra det möjligt att identifiera medborgarna och att förhindra namn som kan anses olämpliga, t.ex. på grund av sin språkliga utformning eller på grund av att de kan vilseleda allmänheten. Det finns även behov av att skydda t.ex. vissa immaterialrättsliga intressen. Samtidigt har en persons namn främst betydelse för den enskilde själv. Namnet visar vem man är och vilka man har samhörighet med. Eftersom rätten till ett visst efternamn är nära förknippad med personligheten, omfattas den också av rätten till privatliv enligt Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen). Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) har barnet rätt till sin identitet, vilket innefattar bl.a. namn och släktförhållanden så som dessa erkänns i lag.

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att en ny lag om personnamn ska införas. Regeringen gör bedömningen att regleringen bör moderniseras och förenklas för att stärka enskildas möjlighet att själva välja sina namn.

Regeringen föreslår att det ska vara möjligt att förvärva ett dubbelt efternamn. Ett dubbelt efternamn ska bestå av två enkla efternamn som vart för sig kan förvärfvas som efternamn. Den som förvärvar ett dubbelt efternamn ska få

bestämma ordningsföljden mellan namnen och om dessa ska vara förenade med bindestreck eller inte. Den som har ett dubbelt efternamn ska få ansöka om byte eller ändring av namnet. Det ska inte längre vara möjligt att förvärva mellannamn.

När det gäller barns efternamn föreslås bl.a. att de automatiska namnförvärven genom födelsen avskaffas. I stället ska det alltid göras en ansökan om barnets efternamn. Barnets efternamn ska få vara ett efternamn som någon av föräldrarna bär eller har burit, om inte det senare namnet har förvärvats genom äktenskap, eller ett efternamn som något av föräldrarnas gemensamma barn bär. Barnets efternamn ska vidare få vara föräldrarnas efternamn som ett dubbelt efternamn eller ett efternamn som är bildat av en förälders förnamn med tillägg av ändelsen -son eller -dotter eller som är bildat på jämförligt sätt.

En ansökan om barnets efternamn ska göras inom tre månader från födelsen. Om det inte görs någon ansökan inom den tiden, förvärvar barnet det efternamn som den förälder som har fött barnet bär eller, om den föräldern har avlidit, det efternamn föräldern bar vid sin död. Barnet anses vid födelsen ha förvärvat det efternamn som registreras.

Adoptivföräldrar ska ha samma valmöjligheter när det gäller namn till sitt barn som föräldrar har när ett barn föds. Vidare ska en domstol i adoptionsärendet kunna besluta att adoptivbarnet ska behålla sitt efternamn, eller förvärva ett dubbelt efternamn som är bildat av det befintliga efternamnet och en adoptivförälders efternamn.

En person ska kunna byta sitt efternamn till något annat efternamn som har anknytning till föräldrarna. Valmöjligheterna ska i huvudsak motsvara de som gäller för barns förvärv av efternamn genom födelsen eller adoption.

Ett adoptivbarn ska dessutom ha rätt att byta till det efternamn som han eller hon hade före adoptionen som en del i ett dubbelt efternamn. Det ska vara möjligt att göra upprepade namnbyten.

När det sedan gäller makars efternamn föreslår regeringen bl.a. att var och en av makarna ska behålla sitt efternamn när de gifter sig, om de inte ansöker om att byta till ett gemensamt namn.

Makar ska kunna uppnå namngemenskap antingen genom att den ena maken förvärvar den andra makens efternamn eller genom att makarna förvärvar varandras efternamn som ett gemensamt dubbelt efternamn.

Om bara en av makarna vill ha ett dubbelt efternamn, ska den maken kunna förvärva den andra makens efternamn som en del i ett dubbelt efternamn.

Regeringen föreslår att en efterlevande make ska få förvärva den avlidna makens efternamn som ett enkelt efternamn eller som en del i ett dubbelt efternamn. Namnlagsskommittén föreslog att en make som inte har förvärvat den andra makens efternamn under äktenskapet med den andra makens samtycke ska få förvärva detta namn som en del i ett dubbelt efternamn efter en äktenskapsskillnad. Enligt regeringen är situationen annorlunda när äktenskapet har upplösts genom äktenskapsskillnad än om äktenskapet upplösts genom den andre makens död. I det förstnämnda fallet har makarna själva valt att bryta upp sin familjegemenskap. Eftersom syftet med de dubbla efternamnen främst

är att göra det möjligt för medlemmar i samma familj att markera sådan gemenskap och med hänsyn till de goda möjligheter som finns att uppnå detta under äktenskapet finns det enligt regeringens uppfattning inte beaktansvärda skäl att tillåta ett förvärv av den f.d. makens efternamn som en del i ett dubbelt efternamn. Det lär också vara mycket ovanligt att en fransköld make som har behållit sitt eget efternamn under hela äktenskapet vill få namngemenskap med den tidigare partnern. Enligt regeringens mening bör Namnlagskommitténs förslag i denna del därför inte genomföras.

Regeringen gör bedömningen att det inte längre bör finnas något hinder mot att ett efternamn som har förvärvats i ett tidigare äktenskap tas av maken i ett nytt äktenskap.

När det gäller byte av efternamn i administrativ ordning föreslår regeringen bl.a. att en person ska få byta sitt efternamn till ett nybildat efternamn eller till ett befintligt efternamn som inte kan förvärvas enligt reglerna om familjerättsliga förvärv, allt under förutsättning att namnet inte är skyddat.

En person ska dock endast få byta till ett nybildat efternamn som inte kan väcka anstöt, som inte kan antas leda till obehag för den som ska bära namnet eller som inte av någon annan anledning är olämpligt som efternamn. Det ska inte heller vara möjligt att byta till ett nybildat efternamn som används som förnamn eller som består av mer än ett ord.

Det ska vara möjligt att göra upprepade byten.

Det ska vara möjligt att fritt byta till ett efternamn som minst 2 000 personer lagligen bär i Sverige. Detsamma ska gälla efternamn som färre än så bär, om namnet tidigare har varit fritt att förvärva.

Det ska inte vara möjligt att byta till ett efternamn som kan förväxlas med ett historiskt känt efternamn som har tillhört en utdöd släkt, ett allmänt känt utländskt efternamn eller någon annans allmänt kända konstnärsnamn eller ett likartat namn. Detsamma ska gälla efternamn som kan förväxlas med en beteckning för en stiftelse eller liknande sammanslutning, någon annans skyddade närings- eller varukännetecken eller något som finns i ett litterärt eller konstnärligt verk och som kränker någon annans upphovsrätt till verket.

Det ska vara möjligt att byta till ett efternamn även om någon annan har en s.k. latent rätt till namnet.

Vid en prövning av om ett namn eller kännetecken är administrativt skyddat ska ett dubbelt efternamn räknas som två efternamn.

Det ska vara möjligt för föräldrar, syskon och syskonbarn till en person att med hans eller hennes samtycke byta efternamn till hans eller hennes nybildade efternamn (s.k. anslutningsförvärv).

En person ska få byta till ett efternamn som har funnits i hans eller hennes släkt i rakt uppstigande led i minst två generationer. Det får dock inte vara längre sedan någon i släkten bar namnet än fyra generationer tillbaka, räknat fr.o.m. personens föräldrar.

Propositionen innehåller även förslag om byte till ett tidigare efternamn, förlust av efternamn, särskilt skydd för efternamn samt förnamn och gårdsnamn.

Regeringen föreslår att Skatteverket ska bli ensam namnmyndighet. Den som vill förvärva eller ändra ett personnamn ska ansöka om detta hos Skatteverket. Det är Skatteverket som ska besluta om förvärv och ändringar av namn.

En ansökan om förvärv eller ändring av personnamn ska vara skriftlig. Regeringen konstaterar att det inte finns något hinder mot att den lämnas in elektroniskt.

Regeringen avser att meddela föreskrifter om avgifter för ansökan om namn. En rimlig utgångspunkt är enligt regeringen att de ärenden som i dag är avgiftsbelagda även ska vara det även i fortsättningen. Namnbyten är i flertalet fall frivilliga för den enskilde, och det är därför rimligt att Skatteverket ska kunna ta ut en avgift för sin handläggning av sådana namnändringen. Förslaget om en ny lag om personnamn kommer vidare att ge den enskilde en större frihet att välja det namn hon eller han vill ha, bl.a. genom att de spärregler som i stor utsträckning begränsat individens valfrihet tas bort. När det inte längre finns några hinder mot att byta namn ett stort antal gånger kan en avgift även fylla en dämpande funktion. Regeringen anser därför att kostnaden för den löpande ärendehantering för de nya namnändringen som Skatteverket ska handlägga bör finansieras genom avgifter. Även en del av uppstartskostnaden bedöms kunna finansieras genom avgifter. Avgifterna bör disponeras av Skatteverket. Regeringen avser att i förordning närmare föreskriva för vilka namnsändringen Skatteverket ska ta ut en avgift och storleken på avgifterna.

Motionerna

I motion 2015/16:713 begär Tina Ghasemi (M) ett tillkännagivande om att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med ett förslag om en ny lag om personnamn. Liknande förslag förs fram i motionerna 2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 29 och 2015/16:1950 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, L, C).

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att 1982 års namnlag nu har varit i kraft i över 30 år utan att några större ändringar har gjorts i den. Lagen har kommit att kritiserats i olika avseenden och sammanhang. Bland annat har synpunkter förts fram om att namnlagen är omodern och i alltför stor utsträckning begränsar enskildas möjlighet att fritt välja namn. Lagen är vidare i många avseenden svår att förstå och tillämpa, både för allmänheten och för berörda myndigheter.

Utskottet välkomnar därför regeringens förslag som syftar till att skapa en modern och lättillgänglig reglering som bygger på enkelhet, förutsebarhet och valfrihet. Flera förändringar stärker enskildas möjlighet att själva välja sina namn. Den enskilde ges betydligt ökade valmöjligheter, t.ex. genom att många fler familjerättsliga efternamn kan förvärfas, att det blir möjligt att förvärva dubbla efternamn och att de vanligaste efternamnen i Sverige blir fria att för-

värva för alla. Vidare avskaffas de hinder som finns för namnbyten, vilket innebär att det blir möjligt för en person att byta namn så många gånger han eller hon vill. Det blir också möjligt att alltid byta tillbaka till ett efternamn som man tidigare har burit. Att det trots detta fortfarande måste finnas vissa begränsningar är enligt utskottets mening både nödvändigt och naturligt. En enskilds valfrihet kan nämligen i vissa fall behöva stå tillbaka för att tillgodose en annan enskilds intresse av att skydda sitt namn.

Med det anförda anser utskottet att riksdagen av de skäl som anförts i propositionen bör anta regeringens lagförslag. Ställningstagandet innebär att motionerna får anses tillgodosedda, varför de bör avslås.

Utskottet övergår nu till att behandla de följdmotioner som innehåller motionsyrkanden om ytterligare ändringar i lagstiftningen om personnamn.

Ytterligare ändringar i lagstiftningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ytterligare ändringar i lagstiftningen om personnamn. Utskottet hänvisar till innehållet i de lagändringar som utskottet ställt sig bakom.

Jämför reservationerna 1 (M, C, L, KD) och 2 (SD).

Motionerna

I motion 2016/17:32 begär Robert Hannah m.fl. (L, KD, M, C) ett tillkännagivande om möjligheten att i samband med skilsmässa förvärva den andra makens efternamn med hans eller hennes medgivande (yrkande 1). Motionärerna konstaterar att Namnlagskommittén föreslagit att det ska finnas en sådan möjlighet, men att regeringen valt att inte gå vidare med förslaget. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med ett lagförslag i denna del. Motionärerna begär också ett tillkännagivande om digitala ansökningar i namnrenden (yrkande 2). Motionärerna anser att det inte är tillräckligt att regeringen i propositionen endast nämner att det inte finns hinder mot att ansökan lämnas in elektroniskt. En sådan formulering är enligt motionärerna alltför defensiv. Motionärerna anser att riksdagen nu bör uttala att regeringen bör agera för att Skatteverket fullt ut tar till vara möjligheten till digital hantering av namnrenden.

I motion 2016/17:39 begär Mikael Eskilandersson och Roger Hedlund (båda SD) flera tillkännagivanden om att regeringen ska återkomma till riksdagen med olika förslag till ändringar i lagstiftningen om personnamn. Motionärerna föreslår att efternamn inte ska kunna tas utan någon form av släktskap (yrkande 1), att efternamn som förvärvats genom tidigare äktenskap inte ska kunna föras vidare till barn i ett nytt äktenskap (yrkande 2) och att ett dubbelt

efternamn enbart ska kunna förvärfvas genom äktenskap (yrkande 3). Motionärerna föreslår också att den tidigare presumtionen kring moderns efternamn ska återinföras (yrkande 4) samt att flera namnbyten av samma person ska vara förenat med en avgift (yrkande 5).

Utskottets ställningstagande

När det först gäller motion 2016/17:32 yrkande 2 om digitala ansökningar i namnären den vill utskottet peka på att det inte finns något hinder mot att en ansökan lämnas in elektroniskt till Skatteverket. I sammanhanget vill utskottet också framhålla att regeringen på olika sätt arbetar med digitaliseringen av statsförvaltningen. Bland annat kan nämnas att regeringen för perioden 2015–2018 initierat en satsning som ska förstärka styrningen och samordningen av övergripande it-användning i statsförvaltningen. Mot denna bakgrund bör motionen avslås.

I övriga motioner begärs tillkännagivanden om att regeringen ska återkomma till riksdagen med lagförslag om ytterligare ändringar i regelverket om personnamn. Utskottet har tidigare i detta betänkande ställt sig bakom regeringens förslag. Vad som anförs i motionerna ger inte utskottet skäl att föreslå något initiativ från riksdagens sida, varför motionsyrkandena bör avslås.

Reservationer

1. Ytterligare ändringar i lagstiftningen, punkt 2 (M, C, L, KD)

av Tuve Skånberg (KD), Ewa Thalén Finné (M), Jessika Roswall (M), Carl-Oskar Bohlin (M), Ola Johansson (C), Thomas Finnborg (M) och Robert Hannah (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:32 av Robert Hannah m.fl. (L, KD, M, C) yrkandena 1 och 2 och avslår motion

2016/17:39 av Mikael Eskilander och Roger Hedlund (båda SD) yrkandena 1–5.

Ställningstagande

Namnlagsskommittén föreslog att det ska finnas en möjlighet att i samband med en äktenskapsskillnad förvärva sin makes efternamn som ett led i ett dubbelt efternamn, om maken samtycker till detta. En sådan situation skulle exempelvis kunna bli aktuell om en person som inte tidigare har förvärvat sin makes efternamn vill uppnå namngemenskap med de gemensamma barnen. Regeringen har inte gått vidare med detta förslag. Som skäl anförs att makarna hade kunnat uppnå namngemenskap under äktenskapet, samt att det lär vara mycket ovanligt med sådana önskemål. Vi gör en annan bedömning än regeringen. Önskemålet om namngemenskap med de gemensamma barnen kan snarare bli starkare i samband med att äktenskapet har upplösts, och att en situation är sällsynt är inte ett skäl för att begränsa individens valmöjligheter. Regeringen bör alltså återkomma till riksdagen med kompletterande lagförslag som följer Namnlagsskommitténs förslag i denna del.

Vidare anser vi att det borde vara en självklarhet att i samband med att den nya lagstiftningen träder i kraft tydligt markera att en ansökan i namnären den som huvudregel ska lämnas elektroniskt. En skriftlig ansökan ska ses som en undantagslösning för de som inte kan eller vill ansöka elektroniskt. Det får ankomma på regeringen att ta nödvändiga initiativ.

Vad vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Ytterligare ändringar i lagstiftningen, punkt 2 (SD)

av Roger Hedlund (SD) och Mikael Eskilandersson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag/vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:39 av Mikael Eskilandersson och Roger Hedlund (båda SD) yrkandena 1–5 och avslår motion

2016/17:32 av Robert Hannah m.fl. (L, KD, M, C) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vi anser att förslagen i propositionen i vissa delar är alltför långtgående och att regeringen därför bör återkomma till riksdagen med kompletterande lagstiftning. Vi anser inte att vanliga efternamn bör vara fria att, helt utan släktskap, ta som sina egna eller lägga till som andra efternamn. Våra efternamn säger något om vår historia och våra rötter, oavsett om dessa är kopplade till vanligt förekommande efternamn eller mindre vanligt förekommande. Vi anser därför att det måste finnas någon form av släktskap till det efternamn som man vill bära.

Vi anser också att en person som förvärvat ett efternamn via äktenskap och därefter skilt sig inte ska kunna föra vidare efternamnet som förvärvats vid ett tidigare äktenskap till barn i ett nytt äktenskap.

Barnet bär släktskap och arv från både sin moders och faders sida, och visst kan det då vara logiskt att barnet också kan bära båda sina föräldrars släkters namn. Vi anser dock att förslaget öppnar för missbruk genom att göra det möjligt att lägga till en annan släkts namn. Därför anser vi att ett dubbelt efternamn endast ska tillåtas till följd av äktenskap eller släktskap.

Släktskapet har alltid poängterats genom de efternamn vi i Sverige har ärvt från våra föräldrar. Moderns släktskap till barnet har alltid varit självklart och därför ska den tidigare presumtionen för moderns efternamn återinföras även om man via ansökan, liksom tidigare, bör kunna ge sitt barn ett annat namn som barnet har släktskap till.

Att byta förnamn bör inte kunna göras alltför lättvindigt. Det kan dock vara rimligt att man har en kostnadsfri möjlighet att byta namn vid ett tillfälle. Vill man däremot byta namn flera gånger bör detta förenas med en kostnad, för att förhindra missbruk och för att kompensera för det arbete som uppstår när myndigheter ska ändra namnet i sina register. Därför ska endast det första namnbytet vara kostnadsfritt.

Sammanfattningsvis anser vi således att regeringen bör återkomma till riksdagen med kompletterande lagförslag i enlighet med vad vi nu anfört. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2015/16:180 En ny lag om personnamn:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om personnamn.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1966:742) om hotell- och pensionatrörelse.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i firmalagen (1974:156).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481).
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i varumärkeslagen (2010:1877).

Följdmotionerna

2016/17:32 av Robert Hannah m.fl. (L, KD, M, C) yrkandena 1 och 2

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att i samband med skilsmässa ta den andra makens efternamn med hans eller hennes medgivande och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om digitala ansökningar i namnären den och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:39 av Mikael Eskilandersson och Roger Hedlund (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att efternamn inte ska kunna tas utan någon form av släktskap och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att efternamn som man fått genom tidigare äktenskap inte ska kunna föras vidare till barn i ett nytt äktenskap, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att man endast genom äktenskap ska kunna få två efternamn och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att presumtionen kring moderns efternamn ska finnas kvar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska vara förenat med en avgift om samma person byter förnamn flera gånger, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:713 av Tina Ghasemi (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast lägga fram en proposition om nödvändiga förändringar av namnlagen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD):

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att implementera slutsatserna i den parlamentariska namnlagskommittén i lagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1950 av Caroline Szyber m.fl. (KD, M, FP, C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att implementera slutsatserna i den parlamentariska namnlagskommittén i lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om personnamn

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens innehåll

1 § I denna lag finns bestämmelser om förvärv och ändring av personnamn. Med personnamn avses efternamn, förnamn och gårdsnamn.

Lagen innehåller också bestämmelser om

- förlust av efternamn,
- särskilt skydd för efternamn,
- internationella förhållanden,
- samtycke eller prövning vid byte av barns efternamn,
- tidpunkten för förvärv eller ändring av personnamn,
- förfarandet i mål och ärenden.

Allmänt om förvärv och ändring av personnamn

2 § En person får förvärva eller ändra ett personnamn enligt vad som föreskrivs i denna lag.

Ett efternamn kan förvärvas genom födelsen eller adoption enligt 4–8 §§, genom byte enligt 9–12 §§, 13 § första stycket och 14–20 §§ eller enligt 30 §. Ett efternamn kan ändras enligt 13 § andra stycket.

Ett förnamn eller ett gårdsnamn kan förvärvas eller ändras enligt 26–30 §§.

3 § Den som vill förvärva eller ändra ett personnamn ska ansöka om detta hos Skatteverket.

Efternamn

Förvärv av efternamn genom födelsen

4 § När ett barn har fötts ska barnet ges ett efternamn.

Barnets efternamn får vara

1. ett efternamn som föräldrarna eller någon av dem bär,
2. ett efternamn som någon av föräldrarna har burit,
3. ett dubbelt efternamn enligt 20 § andra stycket som är bildat av efternamn som föräldrarna bär,
4. ett efternamn som är bildat av något av föräldrarnas förnamn med tillägg av någon av ändelserna -son eller -dotter, eller som är bildat på jämförligt sätt, eller
5. ett efternamn som något av föräldrarnas gemensamma barn bär.

Ett efternamn enligt andra stycket 2 får inte vara ett namn som har förvärvats genom äktenskap, utom i det fall en förälder som avlidit bar namnet vid sin död.

5 § En ansökan om förvärv av det efternamn ett barn ska ges enligt 4 § ska göras inom tre månader från barnets födelse. Det är förhållandena vid ansökningstillfället som är avgörande för bedömningen av om ett namn får förvärvas.

Om det inte görs någon ansökan inom den tid som anges i första stycket, förvärvar barnet det efternamn som den förälder som har fött barnet bär eller, om den föräldern har avlidit, det efternamn som den föräldern bar vid sin död.

Förvärv av efternamn genom adoption

6 § Efter ett beslut om adoption ska adoptivbarnet ges ett nytt efternamn. Detta gäller dock inte om en make adopterar den andra makens barn eller om en domstol har beslutat enligt 8 §.

När makar adopterar gemensamt får adoptivbarnets efternamn vara

1. ett efternamn som adoptivföräldrarna eller någon av dem bär,
2. ett efternamn som någon av adoptivföräldrarna har burit,
3. ett dubbelt efternamn enligt 20 § andra stycket som är bildat av efternamn som adoptivföräldrarna bär,
4. ett efternamn som är bildat av något av adoptivföräldrarnas förnamn med tillägg av någon av ändelserna -son eller -dotter, eller som är bildat på jämförligt sätt, eller
5. ett efternamn som något av adoptivföräldrarnas gemensamma barn bär.

Ett efternamn enligt andra stycket 2 får inte vara ett namn som har förvärvats genom äktenskap, utom i det fall en adoptivförälder som avlidit bar namnet vid sin död.

När ett adoptivbarn adopteras av en person ensam gäller andra stycket 1, 2 och 4 och tredje stycket den föräldern.

7 § En ansökan om förvärv av det efternamn ett adoptivbarn ska ges enligt 6 § ska göras inom tre månader från beslutet om adoption. Det är förhållandena vid ansökningstillfället som är avgörande för bedömningen av om ett namn får förvärvas.

Om det inte görs någon ansökan inom den tid som anges i första stycket, förvärvar adoptivbarnet den äldre av adoptivföräldrarnas efternamn eller, när ett adoptivbarn adopteras av en person ensam, adoptivföräldrarnas efternamn.

8 § En domstol får i adoptionsärendet besluta att adoptivbarnet ska behålla sitt efternamn, eller förvärva ett dubbelt efternamn enligt 20 § andra stycket som är bildat av det efternamn som barnet bär och ett efternamn som en adoptivförälder bär.

Byte till ett efternamn med anknytning till en förälder

9 § En person får byta sitt efternamn till

1. ett efternamn som föräldrarna eller någon av dem bär,
2. ett efternamn som någon av föräldrarna har burit,
3. ett dubbelt efternamn enligt 20 § andra stycket som är bildat av efternamn som föräldrarna bär eller har burit, eller

4. ett efternamn som är bildat av något av föräldrarnas förnamn med tillägg av någon av ändelserna -son eller -dotter, eller som är bildat på jämförligt sätt.

Ett efternamn enligt första stycket 2 och 3 som någon av föräldrarna har burit får inte vara ett namn som har förvärvats genom äktenskap, utom i det fall en förälder som avlidit bar namnet vid sin död.

10 § En person som har förvärvat sitt efternamn genom adoption enligt 6 § får byta namnet till ett dubbelt efternamn enligt 20 § andra stycket som är bildat av det efternamn som han eller hon bär och det efternamn som bars före adoptionen.

Byte till en familjehemsförälders efternamn

11 § Ett barn som för stadigvarande vård och fostran i ett enskilt hem har tagits emot av någon annan än barnets föräldrar, får byta sitt efternamn till

1. ett efternamn som familjehemsföräldern eller någon av familjehemsföräldrarna bär,

2. ett dubbelt efternamn enligt 20 § andra stycket som är bildat av efternamn som familjehemsföräldrarna bär, eller

3. ett dubbelt efternamn enligt 20 § andra stycket som är bildat av det efternamn som barnet bär och ett efternamn som en familjehemsförälder bär.

Byte till en makes efternamn

12 § En make får byta sitt efternamn till den andra makens efternamn.

En make får byta sitt efternamn till ett dubbelt efternamn enligt 20 § andra stycket som är bildat av det efternamn som maken bär och det efternamn som den andra maken bär.

Första och andra styckena gäller även en efterlevande makes byte till den avlidna makens efternamn.

Byte till andra efternamn och ändring av efternamn

13 § En person får byta sitt efternamn till ett nybildat efternamn eller till ett befintligt efternamn som inte kan förvärvas enligt 4–12 eller 30 §, om förutsättningarna i 14–19 §§ är uppfyllda eller om det annars finns särskilda skäl.

En person får ändra sitt efternamn utan att det anses som byte till ett annat efternamn genom

1. en enkel stavningsändring som inte förändrar namnets uttal,
2. en ändring av namnets genusform, eller
3. en ändring av ordningsföljden mellan namnen i ett dubbelt efternamn.

14 § En person får byta till ett nybildat efternamn endast om namnet inte

1. används som förnamn,
2. består av mer än ett ord,
3. kan väcka anstöt,
4. kan antas leda till obehag för den som ska bära namnet, eller
5. av någon annan anledning är olämpligt som efternamn.

15 § Om inte annat följer av 16–19 §§, får en person endast byta till ett efternamn som inte kan förväxlas med

1. ett efternamn som någon annan lagligen bär,
2. ett historiskt känt efternamn som har burits av en utdöd släkt,
3. ett allmänt känt utländskt efternamn,
4. någon annans allmänt kända konstnärsnamn eller ett likartat namn,
5. en beteckning för en stiftelse, en ideell förening eller en liknande sammanslutning,
6. någon annans i Sverige skyddade näringskännetecken eller varukännetecken, eller
7. något som finns i ett litterärt eller konstnärligt verk och som kränker någon annans upphovsrätt till verket.

Vid en prövning enligt första stycket ska ett dubbelt efternamn anses som två efternamn.

16 § En person får byta till ett efternamn som lagligen bärs av minst 2 000 personer.

En person får även byta till ett efternamn som lagligen bärs av färre än 2 000 personer, om namnet någon gång har kunnat förvärvas enligt första stycket.

Vid en prövning enligt första eller andra stycket ska ett dubbelt efternamn anses som två efternamn.

17 § Om en person har förvärvat ett nybildat efternamn enligt denna lag, får därefter den personens förälder, syskon eller syskonbarn byta till det namnet, om personen samtycker till det. Om det första förvärvet har gjorts av flera, krävs att alla samtycker.

18 § En person får byta till ett efternamn som har funnits i hans eller hennes släkt i rakt uppstigande led i minst två generationer. Det får dock inte vara längre sedan någon i släkten bar namnet än fyra generationer tillbaka, räknat från och med personens föräldrar.

19 § En person får byta till ett efternamn som han eller hon tidigare har burit utan att ha förlorat det enligt 21 §.

En person får byta till ett efternamn genom att stryka ett av namnen i sitt dubbla efternamn.

Byte till dubbelt efternamn

20 § En person får byta sitt efternamn till ett dubbelt efternamn som inte kan förvärvas enligt 4–13 eller 30 §.

Ett dubbelt efternamn enligt första stycket får endast bestå av två enkla efternamn som den personen kan förvärva var för sig enligt denna lag. Namnen i det dubbla efternamnet ska bäras i en bestämd ordning och får förenas med ett bindestreck.

Förlust av efternamn

21 § Om någon har förvärvat ett efternamn som han eller hon inte har rätt till och detta leder till besvär för någon annan, ska en domstol på

talans av den sistnämnde besluta att namnet förloras, om det inte finns särskilda skäl mot det.

Om någon förlorar sitt efternamn enligt första stycket, ska domstolen besluta att också den som genom denne har förvärvat namnet förlorar namnet, om talan förs om detta och det inte finns särskilda skäl mot det. Detsamma gäller om någon som skulle ha förlorat sitt efternamn enligt första stycket har avlidit.

En talan enligt första stycket som grundar sig på att ett faderskap eller föräldraskap enligt 1 kap. 9 § föräldrabalken har hävts får inte väckas senare än ett år efter hävandet. I övriga fall får talan inte väckas senare än fem år efter det att Skatteverkets beslut fick laga kraft.

22 § Om någon förlorar sitt efternamn enligt 21 §, ska domstolen med tillämpning av 4–12 §§ fastställa vilket namn som förvärvas i stället för det som förloras.

Särskilt skydd för efternamn

23 § Ingen får obehörigen, till nackdel för den som har skydd för sitt efternamn enligt 15 §,

1. använda ett namn som kan förväxlas med efternamnet,
2. i näringsverksamhet använda en beteckning för en stiftelse, en ideell förening eller en liknande sammanslutning som kan förväxlas med efternamnet, eller
3. i näringsverksamhet använda ett näringskännetecken, varukännetecken eller annat kännetecken som kan förväxlas med efternamnet.

Vid en prövning enligt första stycket ska ett dubbelt efternamn anses som två efternamn.

24 § Rätten till ett inarbetat näringskännetecken eller varukännetecken eller ett allmänt känt konstnärsnamn eller likartat namn ska gälla vid sidan av en äldre rätt till ett sådant efternamn som har särskilt skydd enligt 23 § och som kännetecknet eller konstnärsnamnet kan förväxlas med, om den som bär efternamnet inte inom rimlig tid vidtar åtgärder för att hindra användningen av kännetecknet eller konstnärsnamnet.

På yrkande av en part får en domstol, om det är skäligt, besluta att ett kännetecken eller ett konstnärsnamn endast får användas på ett särskilt sätt.

Vid en prövning enligt första stycket ska ett dubbelt efternamn anses som två efternamn.

25 § Den som gör intrång i någon annans rätt enligt 23 § är skyldig att ersätta den kränkning och annan skada som intrånget har medfört, om han eller hon har insett eller borde ha insett att användandet var till nackdel för den andre.

Förnamn

26 § Varje barn ska ges ett eller flera förnamn.

En ansökan om förvärv av barnets förnamn ska göras inom tre månader från barnets födelse.

- 27 §** En person får förvärva eller ändra förnamn genom
1. tillägg av ett eller flera namn,
 2. byte av ett eller flera namn,
 3. strykning av ett eller flera namn, dock inte alla,
 4. ändring av ordningsföljden mellan två eller flera namn.

- 28 §** Som förnamn får endast förvärfvas ett namn som inte
1. kan väcka anstöt,
 2. kan antas leda till obehag för den som ska bära namnet, eller
 3. av någon annan anledning är olämpligt som förnamn.

Gårdsnamn

- 29 §** Ett gårdsnamn som enligt gammal sedvänja används eller har använts som tillnamn får förvärfvas av den som har anknytning till gårdsnamnet genom släktskap eller äktenskap. Gårdsnamnet ska bäras närmast före eller efter förnamnen.

Den som bär ett gårdsnamn får stryka namnet eller ändra ordningsföljden mellan namnet och förnamnen.

Internationella förhållanden

- 30 §** Den som har förvärvat ett namn i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz genom födelse, ändrad civilstånd eller annat familjerättsligt förhållande har rätt att förvärva det namnet också i Sverige, om han eller hon vid förvärvet i den andra staten var medborgare eller hade hemvist där eller hade någon annan särskild anknytning dit.

Första stycket ger inte en person rätt att som förnamn förvärva ett namn som

1. kan väcka anstöt,
2. kan antas leda till obehag för den som ska bära namnet, eller
3. av någon annan anledning är olämpligt som förnamn.

- 31 §** Lagen gäller inte för svenska medborgare som har hemvist i Danmark, Finland eller Norge.

- 32 §** Lagen tillämpas på danska, finska och norska medborgare som har hemvist i Sverige.

Lagen får tillämpas på andra utländska medborgare som har hemvist i Sverige. I fråga om efternamn som har förvärvats enligt lagen gäller 21–25 §§.

När utländska medborgare adopteras här i landet tillämpas alltid 6–8 §§.

- 33 §** Lagen tillämpas på statslösa personer som har hemvist i Sverige eller, om de inte har hemvist i något land, har sin vistelseort här.

Samtycke eller prövning vid byte av barns efternamn

- 34 §** Om ett barn bär någon av föräldrarnas efternamn utan att denna förälder är vårdnadshavare, krävs för att barnet ska få byta efternamn att

föräldern har samtyckt till bytet eller att en domstol har förklarat att bytet är förenligt med barnets bästa.

För att ett barn ska få byta efternamn enligt 11 § krävs att den eller de vars namn ska förvärvas har samtyckt till bytet och att en domstol har förklarat att bytet är förenligt med barnets bästa.

Tidpunkten för förvärv eller ändring av personnamn

35 § Ett personnamn förvärvas eller ändras när namnet registreras, om inte annat anges i andra-fjärde stycket.

Ett efternamn enligt 4 eller 5 § anses vara förvärvat vid födelsen. Detsamma gäller ett efternamn enligt 22 §, om det namn som har förlorats har förvärvats vid födelsen.

Ett efternamn enligt 6 eller 7 § anses vara förvärvat vid adoptionen. Detsamma gäller ett dubbelt efternamn enligt 8 §.

Ett efternamn enligt 12 § anses vara förvärvat vid vigseln om ansökan görs senast samma dag som vigseln.

Förfarandet i mål och ärenden

Förfarandet hos Skatteverket

36 § Skatteverket beslutar om förvärv eller ändring av personnamn efter en ansökan enligt 3 §. Om namnet beslutas av domstol enligt 8 eller 22 §, ska dock ingen ansökan göras.

37 § En ansökan ska vara skriftlig.

Ansökan ska innehålla uppgifter om

1. sökandens namn och personnummer eller samordningsnummer,
2. sökandens adress och telefonnummer,
3. det som yrkas, och
4. de omständigheter som åberopas till stöd för ansökan.

38 § Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om avgifter för ansökan om namn enligt denna lag.

39 § Om en ansökan är så bristfällig att den inte kan läggas till grund för en prövning i sak, ska Skatteverket förelägga sökanden att avhjälpa bristen inom en viss tid. Detsamma gäller om sökanden inte har betalat ansökningsavgiften. Föreläggandet behöver inte delges.

Om sökanden inte följer föreläggandet, ska ansökan avvisas. Sökanden ska upplysas om detta i föreläggandet.

40 § Skatteverket ska begära in ett yttrande från en myndighet eller annan om det behövs för att pröva ett namns lämplighet med hänsyn till språkliga eller andra förhållanden eller namnets förenlighet med namnskyddet.

41 § Om en ansökan om förvärv av ett efternamn enligt 13 § inte avvisas eller avslås, ska den kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Detsamma gäller en ansökan om förvärv av ett dubbelt efternamn enligt 20 § om något av namnen som ingår i det dubbla efternamnet inte kan förvärvas

enligt 4–12 eller 30 §. Ett kungörande behöver dock inte ske om det skulle sakna betydelse.

När kungörande har skett ska den som vill invända mot ansökan göra detta skriftligen inom en månad från kungörelsedagen. Skatteverket får inte meddela beslut i ärendet innan tiden för att göra en invändning har gått ut.

Överklagande av Skatteverkets beslut

42 § Skatteverkets beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Den som har gjort en invändning med anledning av en ansökan som anges i 41 § får överklaga ett beslut som innebär att ansökan bifalls. Den som har avstått från att göra en sådan invändning får inte överklaga beslutet.

Beslutet överklagas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets personen vars namn det gäller var folkbokförd vid tidpunkten för beslutet. Om det inte finns någon sådan behörig domstol, överklagas beslutet till Förvaltningsrätten i Stockholm.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Föreläggande att ansöka om barns förnamn

43 § Om barnets vårdnadshavare inte har ansökt om förvärv av sitt barns förnamn inom den tid som anges i 26 § andra stycket, får Skatteverket förelägga vårdnadshavaren att inom en viss tid fullgöra denna skyldighet.

Ett nytt föreläggande om samma sak får förenas med vite.

En fråga om utdömande av vite prövas av den förvaltningsrätt som är behörig att pröva ett överklagande av ett beslut enligt 42 §.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Förfarandet i allmän domstol

44 § En ansökan om förklaring att ett namnbyte är förenligt med barnets bästa enligt 34 § prövas av den tingsrätt som tar upp frågor om vårdnaden om barnet.

Domstolen ska, om det kan ske, höra den vars efternamn barnet bär, om han eller hon inte är vårdnadshavare. Domstolen ska även, om det kan ske, höra den vars namn barnet ska få.

Domstolen ska hämta in ett yttrande från socialnämnden, om det inte är uppenbart obehövligt. Socialnämnden ska ge barnet möjlighet att framföra sina åsikter och redovisa dem för domstolen.

Domstolen får besluta att vardera parten ska svara för sina rättegångskostnader. Vid domstolens handläggning tillämpas i övrigt lagen (1996:242) om domstolsärenden.

45 § En talan i tvist om efternamn väcks i tingsrätten i den ort där den mot vilken talan förs ska svara i tvistemål i allmänhet.

En talan om förlust av efternamn som grundar sig på att ett faderskap eller föräldraskap enligt 1 kap. 9 § föräldrabalken har hävts väcks i tingsrätten i den ort där barnet har sin hemvist. En sådan fråga får väckas även i samband med ett mål om hävande av faderskap eller föräldraskap enligt 1 kap. 9 § föräldrabalken.

Om barnet är under 18 år, ska domstolen även hämta in ett yttrande från socialnämnden, om det inte är uppenbart obehövt. Socialnämnden ska ge barnet möjlighet att framföra sina åsikter och redovisa dem för domstolen.

Om det inte finns någon behörig tingsrätt enligt första eller andra stycket, väcks talan i Stockholms tingsrätt.

Gemensamma bestämmelser

46 § En ansökan för ett barn som har fyllt 12 år i ett mål eller ärende enligt denna lag får inte göras utan barnets samtycke, utom i de fall barnet är varaktigt förhindrat att lämna samtycke till följd av en psykisk sjukdom eller något annat liknande förhållande.

Vid bedömningen av om ett namnbyte är förenligt med barnets bästa enligt 34 § ska domstolen, även när barnets samtycke inte behövs, ta hänsyn till barnets åsikter med beaktande av barnets ålder och mognad.

47 § Ett samtycke enligt denna lag ska lämnas skriftligen.

Om ett samtycke har lämnats till en domstol i ett ärende enligt 34 §, behöver det inte lämnas något nytt samtycke när en ansökan görs enligt 3 §.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2017.
 2. Genom lagen upphävs namnlagen (1982:670).
 3. Ärenden som vid ikraftträdandet handläggs av Patent- och registreringsverket ska överlämnas till Skatteverket.
 4. Den upphävda lagen gäller fortfarande vid överklagande av Patent- och registreringsverkets beslut.
 5. Om det före ikraftträdandet har fastställts att en viss person inte är far eller förälder enligt 1 kap. 9 § föräldrabalken till ett barn som har förvärvat personens efternamn eller ett efternamn som personen har burit, ska i fråga om förlust av barnets efternamn den upphävda lagen gälla.
 6. Den upphävda lagen gäller fortfarande för talan om förlust av efternamn som har väckts vid domstol enligt 17–19 §§ i den lagen före ikraftträdandet.
 7. Den upphävda lagen gäller fortfarande för mål om skydd för egenartade efternamn som har väckts vid domstol före ikraftträdandet.
 8. Namn som har förvärvats enligt den upphävda lagen eller enligt namnlagen (1963:521) anses som personnamn som har förvärvats enligt den bestämmelse i den nya lagen som gäller för motsvarande fall.
 9. Den som vid ikraftträdandet bär ett mellannamn får till Skatteverket ansöka om att namnet ska strykas eller förvärvas som ett enkelt efternamn eller som en del i ett dubbelt efternamn.
 10. Vid byte till ett dubbelt efternamn ska mellannamnet strykas.
 11. Vid en prövning enligt 15, 16, 23 och 24 §§ ska ett dubbelt efternamn som har förvärvats före lagens ikraftträdande anses som ett enda efternamn.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1966:742) om hotell- och pensionat rörelse

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1966:742) om hotell- och pensionat rörelse ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Ansökan om tillstånd att driva hotell- eller pensionat rörelse *skall* vara skriftlig och *åtföljas av*

a) uppgift om sökandens fullständiga namn, firma och postadress samt, om sökanden tidigare haft annat *släktnamn*, detta;

b) för sökande, som är enskild person, uppgift om födelsetid och yrke eller titel samt bevis att han *ej* är underårig eller i konkurstillstånd eller har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken;

c) uppgift om fullständigt namn, födelsetid och yrke eller titel för den som utsetts till föreståndare eller ersättare samt bevis att han inte är underårig eller har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken;

d) uppgift om *belägenheten* av den byggnad eller lägenhet där rörelsen *avses skola* drivas, det största antal gäster som *skall* kunna *mottagas* samtidigt och det största antal gästrum som rörelsen *skall* omfatta;

e) om bygglov meddelats för hotellet eller pensionatet, *handlingar* som visar att så har skett.

En ansökan om tillstånd att driva hotell- eller pensionat rörelse *ska* vara skriftlig och

a) *inhålla en* uppgift om sökandens fullständiga namn, firma och postadress samt, om sökanden tidigare haft *ett annat efternamn*, detta,

b) för sökande, som är enskild person, *inhålla en* uppgift om födelsetid och yrke eller titel samt *ett* bevis att han *eller hon inte* är underårig eller i konkurstillstånd eller har *en* förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken,

c) *inhålla en* uppgift om fullständigt namn, födelsetid och yrke eller titel för den som utsetts till föreståndare eller ersättare samt *ett* bevis att han *eller hon inte* är underårig eller har *en* förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken,

d) *inhålla en* uppgift om *var* den byggnad eller lägenhet där rörelsen *ska* drivas *ligger*, det största antal gäster som *ska* kunna *tas emot* samtidigt och det största antal gästrum som rörelsen *ska* omfatta.

Om ett bygglov har meddelats för hotellet eller pensionatet, ska till ansökan bifogas handlingar som visar att så har skett.

¹ Senaste lydelse 1991:1651.

Beviljas tillstånd skall skriftligt bevis utfärdas. Har bygglov inte meddelats och är det inte uppenbart att lov inte behövs, skall beviset innehålla en upplysning om att bygglov kan fordras. Finns inte någon godkänd ersättare eller, i fall när det skall finnas föreståndare enligt 3 §, godkänd föreståndare, skall det i beviset anges att tillståndet inte får utnyttjas förrän ersättare eller föreståndare utsetts och godkänts. Kopia av beviset skall sändas till den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom räddningstjänsten, inom plan- och byggnadsväsendet och inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Om godkännande av föreståndare eller ersättare skall skriftligt bevis utfärdas.

Om tillstånd beviljas, ska ett skriftligt bevis utfärdas. Om ett bygglov inte har meddelats och det inte är uppenbart att ett bygglov inte behövs, ska beviset innehålla en upplysning om att ett bygglov kan krävas. Om det inte finns någon godkänd ersättare eller, i de fall när det ska finnas en föreståndare enligt 3 §, en godkänd föreståndare, ska det i beviset anges att tillståndet inte får utnyttjas förrän en ersättare eller en föreståndare har utsetts och godkänts. En kopia av beviset ska skickas till den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom räddningstjänsten, inom plan- och byggnadsväsendet och inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Det ska utfärdas ett skriftligt bevis om godkännande av en föreståndare eller en ersättare.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2017.

3 Förslag till lag om ändring i firmalagen (1974:156)

Härigenom föreskrivs att 10, 13 och 14 §§ firmalagen (1974:156) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse²

Föreslagen lydelse

10 §

En firma får inte registreras om den

1. strider mot lag eller annan författning eller mot goda seder eller allmän ordning,

2. utan tillstånd innehåller en sådan statlig eller internationell beteckning som enligt lag eller annan författning inte får användas obehörigen som firma, eller något som lätt kan förväxlas med en sådan beteckning,

3. utan tillstånd innehåller ett sådant kännetecken som enligt lagen (2014:812) om skydd för kännetecken i den internationella humanitära rätten inte får användas obehörigen som firma, eller något som kan förväxlas med ett sådant kännetecken,

4. i annat fall är ägnad att vilseleda allmänheten,

5. är identisk med ett äldre näringskännetecken för verksamhet av samma slag,

6. är identisk med eller liknar ett äldre näringskännetecken för verksamhet av samma eller liknande slag, om det finns en risk för förväxling, inbegripet risken för att användningen av firman leder till uppfattningen att det finns ett samband mellan den som använder firman och innehavaren av näringskännetecknet,

7. är identisk med eller liknar ett äldre näringskännetecken som är känt inom en betydande del av omsättningskretsen, om användningen av firman skulle dra otillbörlig fördel av eller utan skälig anledning vara till skada för näringskännetecknets särskiljningsförmåga eller anseende,

8. kan förväxlas med ett kännetecken som användes här i landet eller i utlandet av någon annan vid tidpunkten för ansökan och som fortfarande används, om sökanden var i ond tro vid tidpunkten för ansökan,

9. innehåller eller består av något som är ägnat att uppfattas som någon annans *egenartade* efternamn, allmänt kända konstnärsnamn eller likartat namn, om användningen av firman skulle medföra en nackdel för bäraren av namnet och om namnet uppenbarligen inte syftar på någon sedan länge avliden,

10. innehåller något som kränker annans upphovsrätt till ett litterärt eller konstnärligt verk, eller

9. innehåller eller består av något som är ägnat att uppfattas som någon annans efternamn *som har särskilt skydd* eller någon annans allmänt kända konstnärsnamn eller *ett* likartat namn, om användningen av firman skulle medföra en nackdel för bäraren av namnet och om namnet uppenbarligen inte syftar på någon sedan länge avliden,

² Senaste lydelse 2016:373.

11. innehåller något som är ägnat att uppfattas som benämning på en stiftelse, ideell förening eller liknande sammanslutning.

De hinder för registrering som anges i första stycket 5–7 gäller på motsvarande sätt för

1. ett varumärke som är registrerat enligt 2 kap. varumärkeslagen (2010:1877) eller en internationell varumärkesregistrering som gäller i Sverige,

2. ett varumärke som är registrerat enligt rådets förordning (EG) nr 207/2009 av den 26 februari 2009 om EU-varumärken eller en internationell varumärkesregistrering som gäller i Europeiska unionen, samt

3. ett inarbetat varukännetecken.

Om den firma som ansökan om registrering avser ska gälla i hela landet och den äldre rättigheten utgörs av ett inarbetat näringskännetecken eller av ett sådant namn eller inarbetat varukännetecken som är skyddat enligt 2 a §, finns det hinder mot registrering endast om skyddet för den äldre rättigheten gäller inom en väsentlig del av landet.

Trots första stycket 5–11 och andra stycket får registrering ske, om den vars rätt är i fråga medger det och hinder inte finns enligt första stycket 1–4.

13 §

Firma får överlåtas endast i samband med överlåtelse av den näringsverksamhet i vilken firman användes.

Överlåtelse av verksamheten omfattar även firman, om ej annat avtalats. Detta gäller dock ej om firman innehåller överlåtarens eller, vid överlåtelse av handelsbolags verksamhet, bolagsmans släktnamn.

Ingår i dödsbo firma som innehåller den avlidnes släktnamn, får boutredningsman ej överlåta firman utan samtycke av dödsbodelägarna.

En firma får överlåtas endast i samband med överlåtelse av den näringsverksamhet i vilken firman användes.

En överlåtelse av verksamheten omfattar även firman, om inte annat har avtalats. Detta gäller dock inte om firman innehåller överlåtarens eller, vid överlåtelse av ett handelsbolags verksamhet, en bolagsmans efternamn.

Om det i ett dödsbo ingår en firma som innehåller den avlidnes efternamn, får en boutredningsman inte överlåta firman utan samtycke av dödsbodelägarna.

14 §

Firma får ej tagas i mät. Försättes innehavaren i konkurs, ingår dock rätten till firman i konkursboet, om ej firman innehåller gäldenärens eller, vid handelsbolags konkurs, bolagsmans släktnamn. Firma som ej ingår i konkursbo får likväl användas under den tid verksamheten fortsättes för boets räkning.

En firma får inte utmätas. Försättes innehavaren i konkurs, ingår dock rätten till firman i konkursboet, om inte firman innehåller gäldenärens eller, vid ett handelsbolags konkurs, en bolagsmans efternamn. En firma som inte ingår i ett konkursbo får likväl användas under den tid verksamheten fortsätts för boets räkning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2017.

4 Förslag till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481)

Härigenom föreskrivs att 31 § folkbokföringslagen (1991:481) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

31 §¹

Skatteverket får besluta att förelägga en person som kan antas vara skyldig att göra en anmälan enligt denna lag, att antingen göra en sådan anmälan eller skriftligen eller muntligen lämna de uppgifter som behövs för bedömningen av personens folkbokföring. Skatteverket får även i annat fall besluta att förelägga en person att lämna sådana uppgifter som behövs för kontroll av bosättningen enligt denna lag eller för kontroll och komplettering av övriga uppgifter om en folkbokförd person som får föras in i folkbokföringsdatabasen enligt lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet. I ett beslut om föreläggande ska det anges vilka uppgifter som ska lämnas.

Skatteverket får besluta att förelägga ett barns vårdnadshavare att inom viss tid anmäla barnets förnamn, om vårdnadshavaren inte har fullgjort denna skyldighet inom föreskriven tid enligt 30 § namnlagen (1982:670).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2017.

¹ Senaste lydelse 2013:380. Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

5 Förslag till lag om ändring i varumärkeslagen (2010:1877)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 10 § varumärkeslagen (2010:1877) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

10 §

Ett varumärke får inte registreras om det innehåller eller består av

1. något som är ägnat att uppfattas som någon annans firma,
2. något som är ägnat att uppfattas som någon annans *egenartade* efternamn, allmänt kända konstnärsnamn eller likartat namn, om användningen av märket skulle medföra en nackdel för bäraren av namnet och om namnet uppenbarligen inte syftar på någon sedan länge avliden,
3. en bild av någon annan som uppenbarligen inte syftar på någon sedan länge avliden, eller
4. något som kränker någon annans upphovsrätt till ett litterärt eller konstnärligt verk eller någon annans rätt till en fotografisk bild eller ett mönster.

2. något som är ägnat att uppfattas som någon annans efternamn *som har särskilt skydd eller någon annans* allmänt kända konstnärsnamn eller *ett* likartat namn, om användningen av märket skulle medföra en nackdel för bäraren av namnet och om namnet uppenbarligen inte syftar på någon sedan länge avliden,

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2017.